

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

Правозастосування законодавчих новел господарського права та господарського процесу

Збірник матеріалів
Науково-практичного круглого столу
(м. Київ, 27 березня 2026 року)

Київ – 2026

Рекомендовано до друку Вченою радою Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України (протокол № 6 від 24 червня 2026 р.)

Правозастосування законодавчих новел господарського права та господарського процесу [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 27 березня 2026 р.) / упорядник Полюхович В.І. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2026. 149 с.

У збірнику представлені наукові доповіді учасників Науково-практичного круглого столу - першого форуму «Лабіринт кредиторів. Всеспільність банкрутства: господарські, цивільні, адміністративні та кримінальні аспекти», який відбувся 27 березня 2026 р. у Науково-дослідному інституті приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України. Тематика доповідей учасників стосується широкого кола теоретичних та практичних проблем правового забезпечення господарської діяльності в умовах набрання чинності Законом України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 9 січня 2025 року № 4196-IX та змін в правозастосуванні та юрисдикційній діяльності господарських судів. Учасники обговорили особливості діяльності суб'єктів господарювання в нових умовах правового регулювання. Запропоновано нові напрями розвитку господарського законодавства.

Збірник зацікавить наукових і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, докторантів та аспірантів, студентів, які вивчають актуальні проблеми господарського права та процесу, а також суддів, адвокатів та всіх практикуючих юристів.

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Організаційний комітет не несе відповідальності за зміст публікацій, їх відповідність до вимог законодавства і за порушення авторських прав.

академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, доктор філософії в галузі права

Щодо української моделі кримінальної відповідальності у сфері неспроможності.....87

Теремецький Владислав Іванович, провідний науковий співробітник відділу правової взаємодії бізнесу та держави НДІ ППіП ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, доктор юридичних наук, професор

Соціальна відповідальність бізнесу у сфері забезпечення реабілітаційної допомоги в Україні.....93

Вечірко Ігор Олександрович, доцент кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат юридичних наук

Проблеми запровадження спрощених процедур неспроможності (банкрутства).....101

Хоменко Михайло Михайлович, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук, доцент

Фраудаторний правочин і банкрутство: перспективи оновлення цивільного законодавства.....109

Цветков Андрій Михайлович, старший науковий співробітник відділу правової взаємодії бізнесу і держави НДІ приватного права та підприємництва імені Ф.Г. Бурчака НАПрН України, кандидат юридичних наук

Основні заходи впливу Національного банку України щодо порушення банками банківського законодавства України114

Верхогляд Вячеслав Миколайович, аспірант Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

Правові засади телемедичних послуг в умовах війни.....119

*Теремецький Владислав Іванович,
провідний науковий співробітник відділу правової взаємодії бізнесу та
держави НДІ ППіП ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

В умовах воєнного стану проблема забезпечення реабілітаційної допомоги в Україні набула не лише медичного, а й особливого соціально-економічного та господарсько-правового значення. Зростання кількості осіб, які потребують фізичної, психологічної, професійної та соціальної реабілітації, актуалізує питання про розподіл відповідальності та форми участі держави, територіальних громад, суб'єктів господарювання, благодійних організацій, міжнародних організацій і донорів. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» визначає правові, організаційні та економічні засади проведення реабілітації осіб з обмеженнями повсякденного функціонування у сфері охорони здоров'я [1]. Водночас Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» закріплює ширший соціально-правовий контекст підтримки осіб, які потребують відновлення або компенсації порушених чи втрачених функцій, а також сприяння їхній соціальній і матеріальній незалежності [2].

Пропонуємо соціальну відповідальність бізнесу у сфері реабілітації розуміти як добровільну та договірно оформлену участь суб'єктів господарювання у створенні умов для доступного, якісного, безпечного та сталого надання реабілітаційної допомоги. Таке розуміння дозволяє відійти від сприйняття бізнесу лише як благодійника чи спонсора окремих соціальних ініціатив. Натомість бізнес розглядається як повноцінний партнер держави та територіальних громад у відновленні людського потенціалу, розвитку

соціально орієнтованої економіки та формуванні нової моделі взаємодії публічного й приватного секторів.

У межах фундаментального дослідження «Правове забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції» ця проблематика набуває особливого значення, оскільки поєднує питання договірного регулювання, господарської відповідальності, соціальної функції підприємництва та адаптації національного правового регулювання до стандартів і підходів ЄС. До втрати чинності Господарський кодекс України визначав підприємництво як господарську діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку [3]. Такий підхід зберігає наукове значення для характеристики соціальної функції підприємництва, оскільки дозволяє розглядати соціальний результат не як зовнішній або факультативний елемент підприємницької діяльності, а як її правомірну та суспільно значущу мету.

Реабілітаційна допомога вже інтегрована до системи державних гарантій медичного обслуговування населення. Програма державних гарантій медичного обслуговування населення на 2026 рік передбачає фінансування пакетів медичних послуг, що охоплюють, зокрема, надання реабілітаційної допомоги [4]. Це створює правові передумови для залучення до надання таких послуг закладів охорони здоров'я різних форм власності, які відповідають установленим вимогам і укладають договори з Національною службою здоров'я України. Відтак сфера надання реабілітаційної допомоги поступово формується як простір поєднання публічного фінансування, приватної ініціативи, договірного регулювання, стандартів якості, а також моніторингу якості та результатів надання послуг.

Участь бізнесу у сфері реабілітаційної допомоги умовно можна систематизувати за кількома основними формами. По-перше, це інфраструктурна участь, що полягає у створенні, реконструкції, модернізації або матеріально-технічному забезпеченні реабілітаційних центрів, відділень, кабінетів фізичної терапії, підрозділів протезування, психологічної підтримки

та соціальної адаптації. По-друге, це сервісна участь, яка охоплює безпосереднє надання або організаційну підтримку медичних, реабілітаційних, психологічних, транспортних, цифрових, освітніх і консультаційних послуг. По-третє, це трудова участь, що проявляється у створенні безбар'єрних робочих місць, адаптації виробничих і офісних приміщень, запровадженні гнучких умов праці, а також у працевлаштуванні ветеранів війни, осіб з інвалідністю та інших осіб, які пройшли реабілітацію. По-четверте, це інвестиційна участь, пов'язана з фінансуванням інноваційних реабілітаційних технологій, телереабілітації, цифрових платформ, підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, а також розвитку нових моделей комплексної підтримки. По-п'яте, це партнерська участь, що реалізується через договірні механізми, зокрема публічно-приватне партнерство, грантові програми, соціальне замовлення, місцеві програми та корпоративні соціальні проєкти.

Саме договірний механізм у цій сфері має ключове значення для правового забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції. Держава та територіальні громади не завжди здатні самостійно забезпечити повний цикл реабілітаційної допомоги та супроводу, особливо в умовах додаткового навантаження на бюджет, медичну інфраструктуру та систему соціального захисту, зумовленого воєнним станом. Натомість бізнес може забезпечити ресурси, технології, управлінський досвід, інноваційні рішення та додаткові послуги. Водночас така участь має бути не ситуативною, а юридично оформленою. Йдеться, зокрема, про договори про медичне обслуговування населення за Програмою медичних гарантій, договори публічно-приватного партнерства, договори про закупівлю обладнання, грантові угоди, корпоративні програми підтримки працівників та місцеві програми розвитку реабілітаційної інфраструктури.

Закон України «Про публічно-приватне партнерство» має важливе значення для досліджуваної проблематики, оскільки оновлює правові засади взаємодії публічного та приватного секторів у суспільно значущих сферах [5]. У контексті реабілітаційної допомоги механізм публічно-приватного

партнерства може використовуватися для створення сучасних реабілітаційних центрів, облаштування безбар'єрного простору, впровадження цифрових сервісів, розвитку телереабілітації, підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, придбання, постачання й обслуговування високовартісного обладнання, а також створення мережі комплексної підтримки осіб, які постраждали внаслідок війни. Особливо важливо, щоб такі проєкти не зводилися до одноразового фінансування, а передбачали довгострокові зобов'язання сторін, вимоги до якості, порядок моніторингу, прозорість використання ресурсів і відповідальність за невиконання або неналежне виконання договірних зобов'язань.

Водночас участь бізнесу у сфері реабілітації супроводжується низкою проблем, які потребують наукового осмислення та належного нормативного врегулювання. По-перше, така участь часто має фрагментарний характер і залежить від добровільних ініціатив окремих суб'єктів господарювання, а не від сталої правової моделі. По-друге, існує ризик підміни державних гарантій приватною благодійністю, коли соціальна активність бізнесу фактично компенсує недоліки бюджетного фінансування або організаційної спроможності публічної влади. По-третє, недостатньо розвиненими залишаються механізми оцінювання та моніторингу якості реабілітаційних послуг, що фінансуються або організаційно підтримуються за участю бізнесу. По-четверте, зберігається нерівномірність доступу до реабілітаційної допомоги в різних територіальних громадах. По-п'яте, система реабілітації недостатньо інтегрована з політикою зайнятості та ринком праці, хоча саме повернення особи до професійної діяльності є одним із ключових показників соціальної ефективності відповідних програм.

Окремо слід підкреслити, що залучення бізнесу до сфери реабілітаційної допомоги не повинно призводити до надмірної комерціалізації цієї сфери або звуження змісту й обсягу державних гарантій. Реабілітаційна допомога має залишатися елементом реалізації права людини на охорону здоров'я, а не лише сегментом ринку медичних послуг. Тому правове регулювання повинно

забезпечувати баланс між залученням приватної ініціативи, збереженням державних гарантій, контролем і моніторингом якості послуг та захистом прав пацієнтів.

Соціальна відповідальність бізнесу має безпосередній зв'язок із господарською відповідальністю. Якщо суб'єкт господарювання бере участь у наданні реабілітаційних послуг, постачанні обладнання, виконанні робіт із реконструкції реабілітаційного центру або реалізації соціального проєкту, такий суб'єкт повинен відповідати за якість, безпечність, належне виконання зобов'язань і дотримання прав пацієнтів та інших отримувачів реабілітаційних послуг. У цьому аспекті соціальна відповідальність не замінює юридичну відповідальність, а доповнює її. Вона формує підвищений стандарт правомірної та добросовісної поведінки бізнесу, але не звільняє його від обов'язку діяти відповідно до законодавства, договору, професійних стандартів і принципів добросовісності.

Особливого значення набуває питання доступності та безбар'єрності реабілітаційної допомоги. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року передбачає формування умов, за яких кожна особа має можливість безперешкодно реалізовувати свої права та брати участь у різних сферах суспільного життя [6]. Для суб'єктів господарювання це означає, що їхня участь у забезпеченні реабілітаційної допомоги не повинна обмежуватися фінансовою підтримкою. Вона має охоплювати створення безбар'єрних робочих місць, адаптацію приміщень, запровадження гнучких умов праці, підтримку працівників, які повертаються до праці після травм або захворювань, а також недискримінаційне працевлаштування осіб, які пройшли реабілітацію. За такого підходу реабілітаційна підтримка не завершується в межах медичного закладу, а продовжується у площині трудових, господарських і соціальних відносин.

Сучасні підходи ЄС дедалі більше пов'язують підприємницьку діяльність із дотриманням прав людини, соціальною складовою сталого розвитку, корпоративною належною обачністю та відповідальним управлінням.

Директива ЄС 2024/1760 про корпоративну належну обачність щодо сталості орієнтує компанії на виявлення, запобігання та мінімізацію негативного впливу їхньої діяльності на права людини й довкілля [7]. Для України цей акт є важливим не лише як орієнтир для наближення національного правового регулювання до права ЄС, а й як підстава для переосмислення ролі бізнесу в суспільстві. У сфері реабілітаційної допомоги це означає, що суб'єкти господарювання мають оцінювати не лише фінансову ефективність своїх ініціатив, а й їхній вплив на права пацієнтів, ветеранів, осіб з інвалідністю, працівників, членів територіальних громад та інших соціально вразливих груп.

Додатковим методологічним орієнтиром для розуміння соціальної відповідальності може бути ISO 26000:2010 «Guidance on social responsibility». Водночас важливо враховувати, що цей стандарт не є нормативно-правовим актом і не має обов'язкової юридичної сили. Його значення полягає в тому, що він формує загальне розуміння соціальної відповідальності як відповідальної, прозорої та етичної поведінки організації у взаємодії із суспільством і заінтересованими сторонами, а також орієнтує її діяльність на сприяння сталому розвитку [8]. У сфері реабілітації такими заінтересованими сторонами є пацієнти та члени їхніх сімей, медичні працівники й фахівці з реабілітації, роботодавці, органи місцевого самоврядування, держава, громадські об'єднання, страхові компанії та міжнародні донорські організації.

Окремого значення набуває фінансовий аспект забезпечення реабілітаційної допомоги. У звіті Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо фінансування реабілітаційних послуг в Україні наголошено, що реформування механізмів фінансування та надання реабілітаційної допомоги потребує подальшого аналізу й удосконалення, зокрема в частині ефективного використання ресурсів і забезпечення доступності реабілітаційних послуг [9]. Це підтверджує, що державне фінансування саме по собі може бути недостатнім для стабільного функціонування та розвитку системи реабілітаційної допомоги. Відповідно, соціально відповідальний бізнес може відігравати роль додаткового джерела інвестицій, партнера та носія

інноваційних рішень, однак така участь має відбуватися в межах прозорих правових процедур, а не через разові й несистемні форми допомоги.

Отже, соціальна відповідальність бізнесу у сфері забезпечення реабілітаційної допомоги в Україні має розглядатися як один із напрямів правового забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції. Її зміст не обмежується добровільною благодійністю, а охоплює участь бізнесу в договірних, інвестиційних, організаційно-сервісних, трудових і партнерських механізмах відновлення людського потенціалу. В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення така відповідальність набуває особливого значення, оскільки реабілітаційна допомога безпосередньо пов'язана з реалізацією права на охорону здоров'я, соціальною інтеграцією постраждалих осіб, а також їхнім поверненням до активного соціального життя та професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1053-20>.
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2961-15>.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>.
4. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році : постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1808. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1808-2025-%D0%BF>.
5. Про публічно-приватне партнерство : Закон України від 19.06.2025 № 4510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4510-20>.
6. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/366-2021-%D1%80>.

7. Directive (EU) 2024/1760 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on corporate sustainability due diligence and amending Directive (EU) 2019/1937 and Regulation (EU) 2023/2859. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>.

8. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html>.

9. Financing rehabilitation services in Ukraine: a situation analysis. Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2025. URL: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-EURO-2025-12703-52477-81012>

Наукове видання

**Правозастосування законодавчих новел
господарського права та господарського процесу**

Збірник матеріалів
Науково-практичного круглого столу
(м. Київ, 27 березня 2026 р.)

Упорядник – ***В.І. Полюхович***

***Підписано до друку 24.06.2026р. Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 6,57. Тираж 300 прим. Зам. № 26-004***

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України
вул. Павла Загребельного, 23-а, м. Київ, 01042, вул. Каземира Малевича, 11,
корпус 4, поверх 12, м. Київ, 03150

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції, серія ДК № 8470 від 13.10.2025